

Τρίτη, 30 Ιουνίου 2015

Μανίνα Ζουμπουλάκη: “Η ευτυχία είναι κάτι που όσο το κυνηγάς, τόσο δεν το φτάνεις”

Συνέντευξη στη Βίκυ Καλοφωτιά

Απογευματάκι λίγο μετά τις 7, σε κεντρική λεωφόρο του Χαλανδρίου ακριβείς και οι δύο στο ραντεβού μας για τη συνέντευξη που είχαμε κανονίσει λίγες μόλις ημέρες πριν. Χρόνια τώρα διάβαζα τα άρθρα της σε διάφορες εφημερίδες και περιοδικά, παρακολουθούσα ταινίες που έφεραν την ξεχωριστή της υπογραφή στο σενάριο και διάβαζα τις απόψεις της σε συνεντεύξεις της.

Το όνομά της συνώνυμο με έναν άνθρωπο δυναμικό, με τσαγανό που σπανίζει. Η Μανίνα Ζουμπουλάκη. Μια γυναίκα που δεν διστάζει να εκφράσει την άποψή της επιστρατεύοντας την αλήθεια και την ειλικρίνεια. Ακόμη κι αν έρχεται σε αντίθεση με το προφίλ του “φρόνιμου παιδιού” που υιοθετούν κάποιοι, οι οποίοι φροντίζουν να πηγαίνουν με τα νερά της μάζας προκειμένου να καρπωθούν τα “οφέλη” των εκάστοτε δημοσίων σχέσεων.

Παραγγέλνουμε δύο λεμονάδες χειροποίητες και αρχίζουμε την κουβέντα μας στον κήπο ενός μαγαζιού που θυμίζει έντονα καλοκαίρια, στην πλατεία του χωριού. Εκεί, όπου τα παιδιά έπαιζαν άλλοτε κρυφτό και κυνηγητό τρώγοντας παγωτό καϊμάκι και ζώντας στιγμές από εκείνες που γράφονται στο βιβλίο της ζωής με μελάνι ανεξίτηλο. Όσα χρόνια κι αν περάσουν.

“**Τι είναι αυτό που θυμάστε πιο έντονα από την παιδική σας ηλικία στην Καβάλα;**”, την ρωτώ και το νήμα ξετυλίγεται...

«Θυμάμαι το παιχνίδι. Όπως όλα τα παιδιά που μεγαλώσαμε στην περιφέρεια. Όλη η ζωή μας τότε ήταν η αλάνα, το γεγονός ότι γύριζες στο σπίτι από το σχολείο, έτρωγες και ξαμολιόσουν έξω με τις παρέες σου. Επέστρεφες στο σπίτι πια, όταν έπεφτε ο ήλιος. Οι φίλοι μου εκείνοι ήταν για εμένα σαν μια οικογένεια και αρκετούς από αυτούς τους έχω ακόμη στη ζωή μου. Αυτούς θεωρώ αγαπημένους μου φίλους. Όμορφη πόλη η Καβάλα, είχε πράγματα να εξερευνήσεις, κρυφές σπηλιές, βουνά, δάση και εγκαταλελειμμένα κτίρια. Και βέβαια θυμάμαι και τη θάλασσα. Έχει πολύ ωραία θάλασσα η Καβάλα».

Η τσάντα της είναι γεμάτη αμέτρητα χαρτάκια με σκέψεις και σημειώσεις που της έρχονται ξαφνικά σε ώρες απρόβλεπτες. Όταν κυκλοφορεί έξω στο δρόμο, τις ώρες που κοιμάται, τις πολύτιμες στιγμές που παίζει στο πάρκο με τα δίδυμα παιδιά της. Σαν επισκέπτες η κάθε σκέψη από αυτές, που δεν χρειάζονται πρόσκληση για να χτυπήσουν την πόρτα του νου και της καρδιάς της. Και αμέσως γίνονται μέσα της εικόνες. Της υπενθυμίζω κάτι που έχει δηλώσει στο παρελθόν. **“Το γράψιμο για εμένα είναι σωτηρία”**. Πώς πιστεύει ότι είναι εφικτό να λειτουργήσει θεραπευτικά ο μαγικός κόσμος της συγγραφής;

«Το να γράφεις, λόγω του ότι είναι ψυχαναλυτικό, ανακουφιστικό και συνάμα εξαιρετικά δημιουργικό, μπορεί να λειτουργήσει και θεραπευτικά. Και οι ζωγράφοι το ίδιο θα σου πουν και οι μουσικοί και οι καλλιτέχνες γενικότερα. Αν περάσει μια εβδομάδα και δεν έχω γράψει, είμαι πολύ νευρική, απότομη, κάτι μου λείπει. Με ρωτάνε οι φίλοι μου τι μου συμβαίνει. Αλλά κι όταν ακόμη δεν γράφω, στην ουσία γράφω, έχω δηλαδή στην τσάντα μου μικρά τετράδια και κρατάω σημειώσεις, διαβάζω, ξεσηκώνω κομμάτια από βιβλία και τα αντιγράφω, βρίσκομαι συνεχώς σε εγρήγορση. Και κάθε φορά που τελειώνω ένα βιβλίο ή ένα σενάριο ή ένα άρθρο, νιώθω καλύτερος άνθρωπος. Το γράψιμο σε βοηθάει να ανακαλύπτεις πράγματα και για εσένα και για τους γύρω σου».

Μια διαδρομή γεμάτη λέξεις, αμέτρητες ώρες μπροστά στην οθόνη του υπολογιστή δίνοντας ζωή σε χάρτινους ήρωες και πρωταγωνιστές που κρύβουν μέσα τους μυστικά, όπως ο καθένας μας. Μπαίνω στον πειρασμό να τη ρωτήσω **αν γνώριζε από μικρό κοριτσάκι ότι το να γράφει θα την καθόριζε κάποια στιγμή στη ζωή της ως άνθρωπο, ως φίλη, ως μητέρα.**

«Δεν είχα σκεφτεί ποτέ ότι θα ασχολιόμουν με τη συγγραφή. Για την ακρίβεια εκείνη την εποχή δεν είχα καν σκεφτεί τι είναι αυτό με το οποίο θα ασχοληθώ στη ζωή μου. Μου άρεσε όμως πολύ να διαβάζω. Διάβαζα βιβλία αδιάκοπα, “έκλεβα” βιβλία από τις βιβλιοθήκες, έγραφα γράμματα στις φίλες μου και κρατούσα ημερολόγιο. Αλλά για να γίνω συγγραφέας δεν το είχα σκεφτεί. Συγγραφέας για παράδειγμα ήταν για εμένα ο Βασίλης Βασιλικός. Εγώ άρχισα να λέω ότι είμαι συγγραφέας πολύ αργότερα, όταν εκδόθηκε το τέταρτο βιβλίο μου κι έπειτα. Ωστόσο, ποτέ δεν έλεγα με άνεση ότι είμαι συγγραφέας και ποτέ δεν θεώρησα ότι κάνω και τίποτα σπουδαίο. Ακόμη και σήμερα, αν για παράδειγμα με ρωτήσει κάποιος μέσα στο λεωφορείο, θα του πω ότι είμαι μεταφράστρια ή κάτι παρεμφερές, γιατί ντρέπομαι. Το θεωρώ “ψωνίστικο”, όπως λέγεται. Αντιθέτως βλέπω ανθρώπους που έχουν γράψει ένα βιβλίο και έχουν το τουπέ του συγγραφέα και τελικά το εκπέμπουν αυτό και στους γύρω τους».

Όση ώρα μου μιλάει για τη συγγραφή και για τη ζωή της, διακρίνω ότι απέναντί μου έχω έναν άνθρωπο που δεν έχει ανάγκη να περιαυτολογήσει, ούτε να καυχηθεί για όσα έχει πετύχει. Ακριβώς όπως συμβαίνει με κάθε άνθρωπο που έχει ανακαλύψει το σκοπό του σε αυτή τη ζωή. **Γράφει και επικοινωνεί το μέσα με το έξω με γέφυρα τις λέξεις, όποια μορφή κι αν αυτές έχουν.**

«Από την ώρα που γράφεις, μπορείς να γράψεις τα πάντα. Θεατρικό, σενάριο, παιδικό βιβλίο, ιστορικό, πραγματείες ό,τι θες. Είναι ένας χώρος που δεν έχει περιορισμούς. Αν μάθεις την κατάλληλη τεχνική και επιστρατεύσεις και τη φαντασία, τότε είναι τεράστιο το φάσμα της δημιουργίας και συνεχώς εξελίσσεσαι», δηλώνει με τη σιγουριά που εκπέμπει κάποιος που έχει αφιερώσει τη ζωή του στο αντικείμενο που κάνει την ψυχή του να χαμογελά.

Πώς εμπνεύστηκε το νέο της βιβλίο με τον τίτλο “Φερμουάρ”; είναι η επόμενη ερώτησή μου και το αν **θεωρεί ότι οι άνθρωποι σήμερα βάζουμε “φερμουάρ” στα όνειρα, στα συναισθήματά μας και σε όλα όσα θέλουμε πραγματικά να πούμε.**

Μου απαντά αμέσως. Χωρίς δεύτερη σκέψη.

«Ο τίτλος προέκυψε κάποια στιγμή που δεν μπορούσα να κοιμηθώ και σηκώθηκα και τον σημείωσα. Έχει να κάνει με το ότι η ηρωίδα είναι μοδίστρα και από το ότι στις σελίδες διαδραματίζεται ένα σκάνδαλο σε υπουργείο, το οποίο καλύπτεται. Επίσης, είναι και η έκφραση που έλεγαν οι γονείς τα καλοκαίρια “και τώρα φερμουάρ”, που σήμαινε να κλείσεις το στόμα σου.

»Σχετικά με το “φερμουάρ” στα συναισθήματα, θεωρώ ότι οι άνδρες το κάνουν αυτό συχνότερα από τις γυναίκες, γιατί οι γυναίκες μιλάμε μεταξύ μας και τα λέμε, ενώ οι άνδρες νομίζω ότι τα κρατάνε μέσα τους».

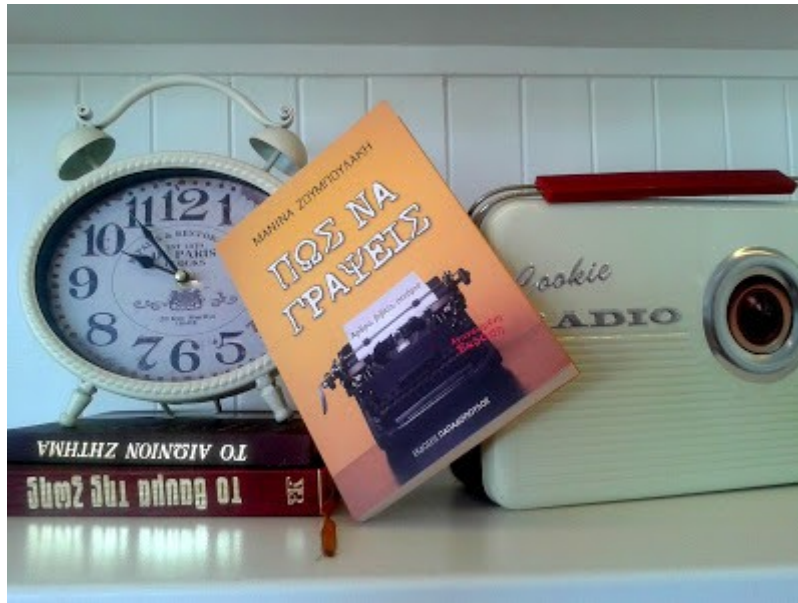
Συγγραφέας, σεναριογράφος, άρθρα και στήλες σε εφημερίδες και περιοδικά και παράλληλα σύζυγος και μητέρα τριών παιδιών. **Υπάρχουν μυστικά ώστε η πλάστιγγα να μην γέρνει περισσότερο προς τη μία πλευρά;**

«Σταμάτησα να δουλεύω με τη μορφή καθημερινού σταθερού ωραρίου από το 2013 και γέννησα τα δίδυμα, το 2008. Σχεδόν ταυτόχρονα με την έναρξη της οικονομικής κρίσης ξεκίνησα να δουλεύω από το σπίτι και να γράφω τη νύχτα. Πάντα έγραφα τη νύχτα. Και όταν ήταν μικρός ο πρώτος μου γιος, τον έβαζα για ύπνο και έγραφα αυτές τις ώρες. Είναι πιο ήσυχα, συγκεντρώνομαι καλύτερα και δημιουργώ ανενόχλητη. Γράφω μέχρι τις 2 τα ξημερώματα, μετά διαβάζω λίγο για να με πάρει ο ύπνος και κατόπιν κοιμάμαι αρκετά το πρωί της επόμενης ημέρας. Γενικά πάντως είμαι πολύ κακή νοικοκυρά, τσαπατσούλα και δεν μαγειρεύω καλά. Το σπίτι είναι σχεδόν πάντα ακατάστατο, αλλά προσπαθώ να κάνω ό,τι μπορώ. Και βέβαια μην με βάλεις ποτέ να φτιάξω βαλίτσα. Εκεί είναι που “σηκώνω τα χέρια ψηλά”».

Ερχόμαστε πάλι στο αγαπημένο θέμα συζήτησης και των δυο μας, τη συγγραφή. **Ένα από τα βιβλία της είναι το “Πώς να γράψεις”.** Πιστεύει ότι το χάρισμα της συγγραφής είναι κάτι με το οποίο ερχόμαστε στη ζωή ή μπορεί να αποκτηθεί στην πορεία;

«Με τίποτα δεν ερχόμαστε στη ζωή, όμως από την άλλη δεν μπορείς να αρχίσεις να γράφεις στην ηλικία των 40. Παίζει πολύ σημαντικό ρόλο το περιβάλλον, στο οποίο κανείς μεγαλώνει. Εγώ μεγάλωσα σε ένα σπίτι με πολλά βιβλία, διαβάζανε και οι δύο γονείς μου και στην πορεία ήρθε ως φυσικό επακόλουθο. Κάποιος που διαβάζει σε όλη του τη ζωή, που ασχολείται με το κείμενο, μπορεί να γράψει. Ή υπάρχει και η άλλη περίπτωση ανθρώπου που έχω δει. Πρόκειται για ανθρώπους, οι οποίοι βλέπουν πολλές ταινίες από μικροί. Ο Κουέντιν Ταραντίνο (διάσημος σκηνοθέτης και σεναριογράφος) για παράδειγμα ήταν υπάλληλος σε βίντεο κλαμπ, έβλεπε πολλές ταινίες όλη την ημέρα και κάποια στιγμή έγραψε σενάριο και έκανε και ο ίδιος ταινίες. Και ο γιος μου επίσης, που τώρα λείπει στο εξωτερικό για σπουδές κινηματογράφου, δεν διάβαζε πολλά βιβλία, έβλεπε όμως πολλές ταινίες. Κάθε Κυριακή θυμάμαι, όταν ήταν πιο μικρός, βλέπαμε για ώρες ταινίες μαζί στον

καναπέ τρώγοντας παγωτό».

“Και πώς είναι να ζει κανείς με σύντροφο έναν συγγραφέα ;”, θέλω να μάθω και σπεύδει να μου απαντήσει με μια γενναία δόση αυτοκριτικής.

«Είναι πολύ κουραστικό να ζει κανείς με καλλιτέχνη. Και ο άνδρας μου, αυτός ο καλός άνθρωπος, προσπαθεί να με κατανοεί και να βρίσκουμε μαζί τις ισορροπίες προχωρώντας. Το μυαλό μου είναι μόνιμα αλλού, στο τι θα κάνω, τι θα γράψω μετά. Στον ελεύθερο χρόνο μου πάντοτε διαβάζω ή γράφω. Και βέβαια την περίοδο που παραδίδω ένα βιβλίο, έχω πολλά νεύρα και δεν θέλω κανέναν μέσα στα πόδια μου. Χρειάζεται αμοιβαία υπομονή».

“Το γεγονός ότι ήθελα να γράφω με πλήρη ελευθερία ενοχλούσε στο παρελθόν υποψήφιους εργοδότες”, έχει αναφέρει στο παρελθόν. Κατά πόσο θεωρεί ότι δίνεται σήμερα αυτό το περιθώριο σε ανθρώπους που καταθέτουν την ψυχή τους στο χαρτί;

«Πιστεύω ότι και στα περιοδικά και στις διάφορες ιστοσελίδες, τέτοιου είδους περιθώρια είναι ελάχιστα. Αυτό έχει να κάνει με τις ντιρεκτίβες (οδηγίες, κατευθυντήριες γραμμές) του εκάστοτε ιστολογίου, που λένε ότι θέλω να γράψεις 300 λέξεις με έναν συγκεκριμένο τρόπο. Χαζεύοντας κυρίως στο διαδίκτυο, ψάχνω πάντα για ανθρώπους που έχουν έναν εντελώς ιδιαίτερο χαρακτήρα γραφής και διαπιστώνω πως είναι πολύ λίγοι αναλογικά με εκείνους που ακολουθούν την πεπατημένη. Η πλειοψηφία είναι αυτό που λέμε “καρμπόν”, κομμένοι και ραμμένοι δηλαδή με τον ίδιο ακριβώς τρόπο.

»Στην περίπτωση που θέλει κάποιος να διαφοροποιηθεί, θα πρέπει να αρχίσει να γράφει κάπου αλλού δικά του πράγματα. Δεν μπορείς να περιμένεις ότι κάποιος που έχει ένα περιοδικό ή ένα μπλογκ (ιστολόγιο) θα βοηθήσει τη δική σου έκφραση. Το θέμα είναι να μην σταματήσεις να ψάχνεις για να δημιουργήσεις κάτι καινούριο και να είσαι συνεχώς σε εγρήγορση εξελίσσοντας το προσωπικό σου ύφος στη γραφή και στην έκφραση. Θυμάμαι ότι η μεγάλη επιτυχία των περιοδικών στη δεκαετία του '80 και '90 ήταν το προσωπικό

στιλ, οπότε είναι λάθος η αντίθετη τακτική που επικρατεί σήμερα».

Η καθημερινότητά της γεμάτη έγνοιες, άγχος να παραδώσει τα κείμενα εγκαίρως στα έντυπα με τα οποία συνεργάζεται, υποχρεώσεις, να αφιερώνει χρόνο στα παιδιά της, στην οικογένεια και στους φίλους, να κάνει τα ψώνια του σπιτιού και να σκέφτεται συνεχώς ποιο θα είναι το επόμενο βήμα της. Κι όμως φαίνεται τόσο ευτυχισμένη. Έγραψε μάλιστα ένα ολόκληρο **βιβλίο βασισμένο στην “Ευτυχία”**, όπως είναι και ο τίτλος του.

Αλήθεια, τι σημαίνει για εκείνη, ο όρος “ευτυχία”; Υπάρχουν όρια στην προσπάθεια για την απόκτησή της;

«Ευτυχία είναι να είσαι γερός εσύ και οι άνθρωποι που αγαπάς. Όταν έχεις να φας το μεσημέρι και το βράδυ, όταν είναι καλά τα παιδιά σου. Όταν είσαι κάπου με φίλους και περνάς όμορφα ή πίνεις μια μπίρα με τον άνδρα σου. Είναι όλες εκείνες οι απλές στιγμές που επειδή έχεις πολλά στο μυαλό σου, μπορεί και να μην τις προσέξεις και να τις αφήσεις να σε προσπεράσουν. Η ευτυχία είναι κάτι που όσο το κυνηγάς, τόσο δεν το φτάνεις. Τη βρίσκεις πρώτα μέσα σου, πρώτα νιώθεις εσύ πλήρης και μετά είσαι καλά και με τους άλλους. Από εκεί κι έπειτα, θα βρεις τον τρόπο να καταφέρεις ό,τι είναι αυτό που θες να καταφέρεις».

Όπως μου εκμυστηρεύεται λίγο πριν κλείσουμε τη συζήτησή μας, έχει ήδη παραδώσει προς έκδοση, το επόμενο μυθιστόρημά της. **Σε τι αναφέρεται αυτό και πώς το εμπνεύστηκε;**

«Είναι ένα βιβλίο που αναφέρεται σε δύο γυναίκες (μία γυναίκα στην αρχή του αιώνα και η εγγονή της στο σήμερα), στην Ελλάδα, οι οποίες μεταμφιέζονται σε άνδρες για να καταφέρουν αυτά που θέλουν. Ενδιάμεση είναι η μαμά, η οποία έκανε το ίδιο, αλλά με διαφορετικό τρόπο. Η έμπνευση ήρθε από ένα άρθρο που διάβασα, το οποίο αναφερόταν στο γεγονός ότι στην Τουρκία μέχρι τη δεκαετία του '30 στην ουσία δεν υπήρχαν γυναίκες ηθοποιοί εκτός από ξένες. Και σε πολλά μέρη του κόσμου μέχρι σήμερα υπάρχουν δουλειές που εξακολουθούν να μην τις κάνουν οι γυναίκες, γιατί υπάρχουν πολλά κλειστά κυκλώματα. Ακόμη και στην Ελλάδα, όπως για παράδειγμα είναι ο χώρος των οδηγών ταξί. Είναι κάτι σαν να λέμε ότι “ο μαύρος της ελληνικής κοινωνίας είναι η γυναίκα” και αυτό είναι κάτι που ισχύει εδώ και αιώνες. Αν όλα πάνε καλά, το νέο μου βιβλίο θα κυκλοφορήσει τον Οκτώβριο από τις εκδόσεις Παπαδόπουλος».

Η ώρα έχει φτάσει ήδη 8 και κάτι το βραδάκι. Έχουμε και οι δυο πει τις υπέροχες σπιτικές λεμονάδες που μας σέρβιρε η ευγενέστατη υπάλληλος του καταστήματος και η καθεμιά μας είναι γεμάτη εικόνες και σκέψεις από την όμορφη συζήτηση που προηγήθηκε. Λίγα λεπτά αργότερα, αποχαιρετιόμαστε ανανεώνοντας το ραντεβού μας για κάποια στιγμή στο άμεσο μέλλον. Είναι η ώρα που πρέπει να πάρει τα παιδιά της από τις δραστηριότητές τους και εκεί δεν χωράει αναβολή.

Γιατί πάνω από όλα είναι μαμά. Μια μαμά που όσο κι αν αγαπά το να γράφει, πάντα θα βρίσκει τρόπο και χρόνο να είναι εκεί για τα παιδιά της. Διαχρονικά και αδιαπραγμάτευτα.

http://cultureloversgr.blogspot.gr/2015/06/blog-post_30.html